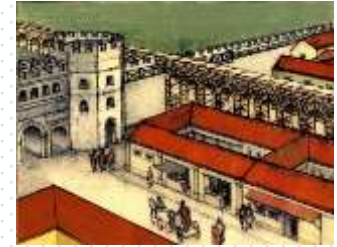

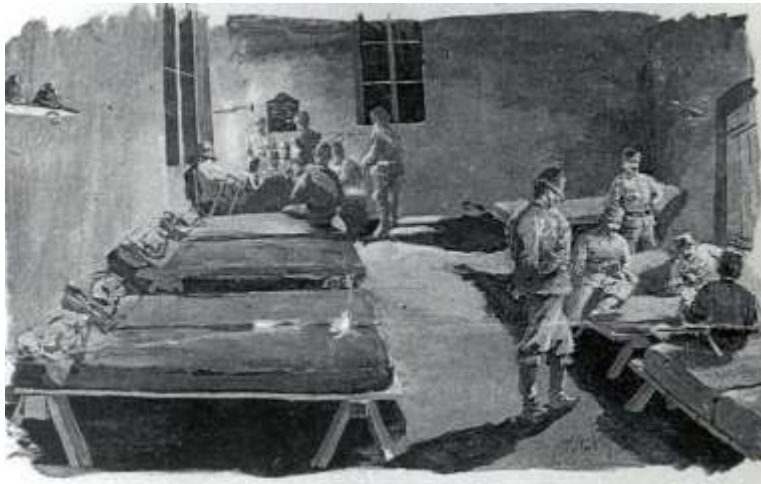
A fővárosi tűzoltóság története

A szervezett tűzoltóság előzményei

- Aquincumi tűzoltóság
- Céhek
- 1808. január 2. Pest szabad királyi város első tűzrendeletet
- 1853. helytartósági „Feuerlöschordnung”
 - három tűzoltószertárat létesítettek (nehéz tűzifecskendővel, vízhordóval és állandó tűzfelvigyázókkal)
 - A tűzjelzés harangkongatással történt: (Belváros 1, Ferencváros 2, Józsefváros 3, Lipótváros 4, Terézváros 5, Buda 6)
- 1855. báró Augusz-féle „Tűzszabály Pest és Buda fővárosok számára”
 - három városi tűzór a József-, Teréz- és Ferencvárosban.
- 1863. „budapesti önkéntes tűzoltó egyesület” létesítésének terve
 - „gróf Széchenyi Ödön contra Thaisz Elek főkapitány” ügy

Az Önkéntes tűzoltóság

- 1866 az önkéntes tűzoltóság alapszabályának jóváhagyása
- 1869-re „begyakorlás”
 - mászótorony
 - két angol fecskendő
- 1870. január 9-től az Eskü-téri őrtanyán egy örparancsnok és nyolc tűzoltó adott éjszakai szolgálatot

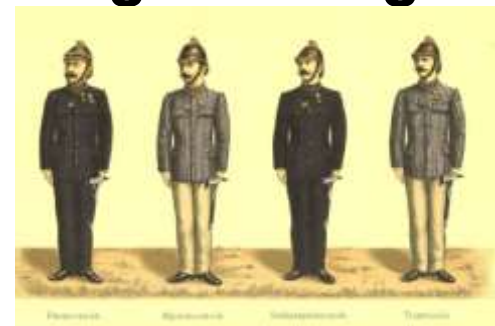
Hivatásos tűzoltóság

- 1869. gróf Széchenyi Ödön javaslatot tett a hivatásos városi tűzoltóság felállítására.
- 1870. február 1-től 40 fős önkéntes és a 12 fős hivatásos tűzoltóság kezdte meg a szolgálatot, közösen látta el a tűzoltás feladatát; gróf Széchenyi Ödön főparancsnoksága; tűzfelügyelő Krause Waldemár
- 1871. Budai önkéntes tűzoltóság
- 1870. március 23-án a második őrség a Ferencvárosban a Nyúl és az Oroszlán utca sarkán
- 1870. április 22. Tűzkeresztség Óbudán; a spiritusz gyár égése
- 1870. szeptember 15. a harmadik tűzőrség a Kerepesi úton, a Népszínházzal 14 fővel, egy fecskendővel (Walser Ferenc budapesti gyárában az első magyar ipari termékként előállítottal)
- 1872. december 12-én a Duna-parton gőzfecskendő bemutató
- 1873. november 17-én az egyesüléskor 65 főnyi hivatásos tűzoltóság

Fővárosi tűzoltóság a kezdetektől az I. világháborúig

- 1876-ban legyártotta Magyarország első gőzfecskendőjét, „Budapest” néven.
- **1881-ben a tűzoltók fővárosi alkalmazotti státust nyertek**
 - 4 napon, azaz 96 órán át egyhuzamban teljesítettek szolgálatot és csak az ötödik napon voltak szabadok, de szabadnapjukon este hat órától színházi szolgálatot kellett teljesíteniük.
 - Az őrpáncsnokok 48 órás szolgálat után 48 órás szabadidőt kaptak, de ők is színházszolgálatra voltak szabadnapjukon kötelezve.
 - A gépészeknek szolgálati beosztásuk volt, mert ők csak minden 14. nap után voltak felváltva 24 órát szabadok.
- 1882. november 8. a színházak tűzbiztonságára vonatkozó szabályrendelet
- 1883. szeptember 19. tűzrendészeti szabályrendeletet adták ki. (Megelőző tűzrendészet)
- 1895. november 17. új központi laktanya
- 1895. illetmény rendezés
- 1897. július 9-éről 10-re virradóan Silos-féle gabonacsarnok tüze
- 1900. a tűzjelzőkészülékek telefonná történő átalakítása

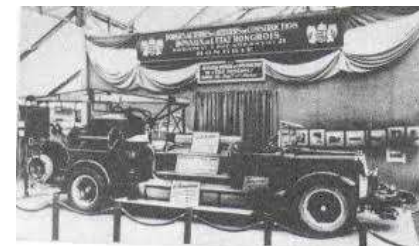

- 1903-ban állították szolgálatba a világ első tűzoltói gyakorlatban bevált gépjárműfecskendőjét
- 1903. augusztus 24-én a Párisi Nagyáruház tűzkatasztrófája
- 1905-ben a tűzjelző hálózat az állami telefonhálózat kábeltömbjébe került
- 1906. A fővárosi hivatásos tűzoltóság első benzinüzemű automobila tiszti autóként
- 1908 januárjától fővárosi alkalmazottak a kocsisok
- 1913. áttérés a benzinüzemű tűzoltószerkezetre (8 benzinmotoros Magirus szer beszerzése)
 - 1 tisztautó,
 - 3 db 30 méteres mechanikus szerkezetű létra 360 l/perc teljesítményű fecskendővel,
 - 2 db 1500 l/p teljesítményű fecskendő 500 literes víztartállyal
 - 2 db 1.500-as fecskendő
- 1914. augusztus 2-től népfölkelő tűzoltóosztag (134 tűzoltó maradt)
- 1916. május 14-én Viktória gőzmalom tüze az első olyan nagy tűz, amit kizárólag géperővel oltottak el.

Világégések közt

- 1920. november 6-i közgyűlésén kimondták, hogy a budapesti hivatásos tűzoltóság közvetlenül tagja a Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek.
- 1923 júniusában Rakovszky Iván belügyminiszter, két belügyi államtitkár, Sipőcz Jenő polgármester, a MOTSZ elnöke és alelnöke kíséretében látogatást tett a Kun utcai központi tűzörségen.
- 1923. "Niagara" Fiat fecskendő
- **1925.** Budapest főváros szabályrendeletet alkotott a **községi tűzoltási járulék** bevezetéséről, tűzbiztosítás díjbevételeinek 10%-a a tűzoltóság fenntartási költségeinek fedezésére szolgált.
- **1925. október 25-én** a tűz elleni harcban életüket áldozó tűzoltók emlékének megörökítésére **emléktáblát avattak a Szaniszló-torony oldalában**, a Kun utcai laktanya udvarán
- 1926-ban vonták ki az utolsó gőzfecskendőt a fővárosban
- 1928. január 22-én Magyarország miniszterelnöke, gróf Bethlen István tekintette meg Szilvay Kornél újonnan beállított, szabadalmazott poroltógépét tűzoltás közben.
- 1929. február 29-én került sor az új Szilvay-féle szárazoltógép első gyakorlati alkalmazására

Gépjármű korszerűsítés

- 1923. 5 Fiat autófecskendő,
- 1924. 1 Fiat teherautó,
- 1928. 7 Mercedes-fecskendő, 1 Mercedes tisztiautó, 1 Mercedes-mentőautó, 2 Magirus tolólétra, 1 Mercedes-teherautó, 1 N.A.G. szárazoltó autó
- 1929. 2 Mercedes autófecskendő, 1 Mercedes-generátorszer, 1 személyautó
- 1930.1 Mercedes szárazoltó, 2 Magirus tolólétra, 5 Méray-féle kéménytűzes jármű, 1 Méray kisteherautó.
- 1930. vezették be a „roham-szakasz-t”, életmentésre, illetve gyors felderítésre.
- 1932-ben jelentősen szaporodott a tűzoltószer állomány: összesen 16 db új szer beszerzésével.

Légoltalmi feladatok

- 1936-ban a légoltalmi kiképzésekben is újabb feladatokat kapott a tűzoltóság. A légoltalmi szolgálatosokból tűzoltói szolgálatra lehetőség szerint ki kellett képeznie legalább annyi férfit, amennyi a hivatásos tűzoltóság tiszti és legénységi létszámának kétszerese.
- 1937. december 5-én megalakult a Légoltalmi Liga.
 - elnöke József főherceg tábornagy, a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség védnöke
 - alelnök vitéz nemes Fábry Dániel tábornok,
 - a főtitkár Teasdale Ottó székesfővárosi tűzoltó másodfőparancsnok
- 1937. december 9-én nappali légoltalmi gyakorlat volt a fővárosban

1942. október 25. csapatzászló adományozás és hősi emlékmű avatás.
A kormányzót a belügyminiszter, Keresztes-Fischer Ferenc képviselte.

- 1942 első légitámadások „beigazolódott, hogy a légitámadás elleni védekezés alapja a tűzvédelem”.

- 1944-ben a fővárosi tűzoltóság szerállománya

- 3 tiszti gépkocsi,
- 32 db 2500 l/p-es úgynevezett „nagy Klöckner” gépjárműfecskendő
- 32 db 1500 l/p-es „kis Klöckner” gépjárműfecskendő
- 5 db 2000 l/p-es gépjárműfecskendő
- 2 db 1700l/p-es gépjárműfecskendő
- 11 db 1500 l/p-es gépjárműfecskendő
- 4 db 1000 l/p-es gépjárműfecskendő
- 136 db nyolcszázas kismotorfecskendő
- 7 tolólétra
- 4 db szárazoltó,
- 2 db áramfejlesztő,
- 2 db műszaki mentőszer,
- 7 db tömlőszállító,
- 1 db habanyag szállító,
- 2 db kismotorfecskendő-szállító jármű,
- 1 db terepjáró,
- 9 db kéménytűzes jármű
- 9 személygépkocsi,
- 23 sebesültszállító,
- 47 db különböző nagyságú tehergépkocsi,
- 496 db targonca tartozott
- Tömlőkészletük elérte a 87.000 métert.

- 1944-től folyamatos bombatámadások
- 1944. szeptember 18-án 2 db 250 kg-os bomba találta el a Kun utcai laktanyát. Az egyik a szertár fölötti részt, a másik a parancsnoki irodát és a múzeumot semmisítette meg. Októberben több belövés és újabb bombatámadás is érte, akkor a ruharaktár, a fotó- és a vegylabor semmisült meg.
- **1944. december 7-étől Budapest tűzoltószer állományának 85%-át nyugatra vitték.**
- *„...a tűzoltósági személyek vonakodnak székhelyüket elhagyni és így nem csak ők, mint hasznos műszaki személyzet, hanem az értékes tűzoltógépek is az ellenség kezére juthatnak(...) Kötelezni kell a beosztott személyzetet, hogy a szerekkel, anyaggal szükség esetén zárt kötelékben okvetlen elvonuljon(...) Aki megtagadja a HM által kiadott rendelkezések végrehajtását, vét a honvédelmi törvény ellen, és cselekedetének megtorlása a honvédbíróság illetékessége alá tartozik...”.*

A tűzoltóság újjászervezése

- Budapest ostromának befejezése után 3 db gépjárműfecskendő, 1 db gépjármű tolólétra, 1 db mentőszer és 13 db 800 l/p-es kismotor fecskendő
- **Tűzoltó tűzszerészek**, 1944. június 21-től 1946. október 1-ig 130 000 bombát és robbanótestet hatástalanítottak
- A 256.461/1946 BM sz. rendelet a székesfővárosban a tűzoltóság **hatósági jogkört kapott, állami szerv lett.**
- 5090/1948 Korm. sz. rendelet a **tűzoltóság államosításáról**
- A minisztertanács 4.349/1949. (264) M.T. számú rendeletével megteremtette Nagy-Budapest egységét, így a budapesti osztályparancsnokság 1950. január 1-jétől már az egységes Budapest osztályparancsnokságaként működik.

1956

- 1956 októbere nehéz feladatokat adott a főváros tűzoltóságának, 23-án és az azt követő éjszakán több tüzesethez is riasztották a készenlétet.
 - Lenin körút 64. számú ház előtt tíezrével égették a könyveket és a többméteres lángoszlopok a környező házakat fenyegették.
 - Október 24-től Tűz a Nemzeti Múzeumban
 - November 6-án Országos Levéltár a tűzben 8767,5 folyóméter levéltári anyag semmisült meg.
 - Hat fővárosi tűzoltó tragikus körülmények között vesztette életét.

Kádár korszak

- 1970. február 5-én a MOM Művelődési Házban rendezték meg az ország felszabadulása 25. és a fővárosi tűzoltóság megalakulása 100. évfordulójának ünnepségét.
- A fővárosi tanács elnöke – Sarlós István – mondott ünnepi beszédet
- A belügyminiszter 5/1971. (XII. 24.) BM. számú rendeletével az állami **tűzoltóság területi szervei – 1972. január 1-jétől – az illetékes tanácsok irányítása alá kerültek**
- 1972. május 18-án Csertő utcai lakóház tüzesete
- Technikai fejlesztés a 70-es években
- Az 1970-es években megkezdődött egy nagy volumenű tűzoltógépjármű-technikai fejlesztés, amely a korábbi évtizedek „Csepel” tűzoltógépjárműveinek „családját” volt hivatott felváltani. Ez a „TÚ” család, amely TÚ-1-től TÚ-11-ig újabb generációt képviselt a tűzoltóság történetében.

Technikai fejlődés az 1980-as években

- A személyi védelem első nagy fejlődési lépcsőjét az FTP-n próbaként alkalmazott „Medi” típusú **sűrített levegős légzőkészülékek bevezetése** jelentette. Bevezetésük nyitotta meg az utat a későbbiekben rendszerbe állított AGA-SPIROMATIC sűrített levegős légzőkészülékek rendszerbe állításához, a kompresszorok telepítéséhez, a légzőbázisok kialakításához.
- „TÜ” tűzoltógépjármű-fecskendő család fejlesztése.
- Átadásra került a „Prometheus” típusú tűzoltóhajó
- A hazai tűzoltógépjármű-gyártás nem tudta kielégíteni az igényeket, ezért az akkori NDK-ból IFA típusú tartályos gépjárműfecskendőket vásároltak.
- Speciális tűzoltótechnika kiváltása, fejlesztése. A habbaloltó-, porraloltó- műszaki mentő-, és a gépezetes tolólétrák egy része helyett emelő kosaras gépjárművek kerültek beszerzésre, amelyek fokozták a tűzoltási, mentési beavatkozási képességet.

A „rendszerelváltás” és az azt követő évek tűzvédelmi helyzete

1991. évi ún. „hatásköri törvény”, szerint „a tűzoltás és a műszaki mentés – az önkormányzati tűzoltóparancsnokságok székhelye szerinti városi, megyei jogú városi, fővárosi önkormányzatok kötelező közszolgáltatási feladata.”

- Az ún. ”önkormányzati tűzoltóság” még állami tűzoltóság volt, így az ügyek iratai, a hatósági, szakhatósági, szabálysértési, tűzvizsgálati szakvélemények óriási mennyiségű anyagot jelentettek az önkormányzat főpolgármesteri hivatalainak.
- **Gépjárműfejlesztés 1993-1996-ig.:**
 - 13 db könnyűkategóriájú Mercedes-Rosenbauer-1000-es típusú gépjárműfecskendő.
 - 7 db közép kategóriájú Steyr-Bronto-2000 gépjárművekből
 - 7 db Steyr-Rosenbauer 4000-es gépjárműfecskendő
 - BRONTO 42 méteres emelő

Fővárosi önkormányzati tűzoltóság

- Kormányrendelet alapján a **Belügyminisztériumnak 1995. július 1-jével átadta a helyi önkormányzat részére a tűzoltóság működését és fenntartását szolgáló vagyont, illetve a nyilvántartott eszközöket.**

Az önkormányzati tűzoltóság szakmai felügyeletét a Tűz- és Polgári Védelmi Országos Parancsnokság látja el.

A tűzoltóság Budapesten a fővárosi önkormányzat egységes önálló költségvetési intézményévé vált, ahol központi és területi szervek látták el feladatukat.

1996. évi XXX. törvény „A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról”

- 1997-től 1999-ig kilenc közepkategóriájú és nyolc félnehéz kategóriájú gépjárműfecskendő került átadásra. Mercedes Vito
- **1999. évi LXXIV. sz. törvény, a Katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről**

Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság

- 2000. január 1-jétől a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság megszűnt és megalakult a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság.

A katasztrófavédelem állami feladat, amelyet a főigazgatóság a megyei szervezetein keresztül lát el. Fenti jogszabály végrehajtási rendelkezése értelmében az **Országos Katasztrófavédelmi Főigazgató szakfelügyelet lát el a Fővárosi Hivatásos Önkormányzati tűzoltóság vonatkozásában.**

2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról

2012. január 2. egységes katasztrófavédelmi szervezet

Köszönöm a figyelmet!

**Berki Imre
igazgató
Katasztrófavédelem Központi
Múzeuma**

imre.berki@katved.gov.hu